

DELEGATURA UOKiK w KATOWICACH

Katowice, dnia 20.02.2006r.

RKT-61-01/06/MI

DECYZJA Nr RKT – 10/2006

Stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080) i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 18, poz. 172; Dz.U. z 2003 r. Nr 6, poz. 68), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu w dniu 19.04.2005r. postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przeciwko Miejskim Wodociągom i Kanalizacji w Kędzierzynie – Koźlu Sp. z o.o., 47-200 Kędzierzyn – Koźle, ul. Filtrowa 14,

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:
na podstawie art. 23d ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **nie stwierdza się stosowania** przez Miejskie Wodociągi i Kanalizację w Kędzierzynie – Koźlu Sp. z o.o. **praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów**, o której mowa w art. 23a ust. 1 tejże ustawy, polegającej na zawieraniu z konsumentami *Umów o zaopatrzenie w wodę, Umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* oraz *Umów o odprowadzanie ścieków*, których treść może stać w sprzeczności z art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. Nr 72, poz. 747 ze zm.) w ten sposób, że konsumenci nie otrzymują pełnej informacji o sposobach wzajemnych rozliczeń pomiędzy dostawcą a odbiorcą usług wodociągowych i kanalizacyjnych.

Uzasadnienie

W imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej „Organem Antymonopolowym”) przeprowadzone zostało z urzędu postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy w związku z działalnością Miejskich Wodociągów i Kanalizacji w Kędzierzynie – Koźlu Sp. z o.o. (zwane dalej „MWiK Kędzierzyn – Koźle”) występuje naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których mowa w art. 23a ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (zwanej też dalej „ustawą antymonopolową”). W toku postępowania zbadano pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa treść zawieranych przez MWiK Kędzierzyn – Koźle w obrocie konsumenckim umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków. Ponieważ analiza zebranych informacji i dokumentów dała podstawy do przyjęcia, iż w przedmiotowej sprawie mogło nastąpić naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w dniu

19.04.2005r. wszczęte zostało z urzędu przeciwko Miejskim Wodociągom i Kanalizacji w Kędzierzynie – Koźlu Sp. z o.o. postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Przedsiębiorcy postawiony został zarzut naruszenia art. 23a ust. 1 w/w ustawy poprzez podejmowanie bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na zawieraniu z konsumentami *umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, umów o zaopatrzenie w wodę i umów o odprowadzanie ścieków*, których treść może stać w sprzeczności z art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (zwana dalej „ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę”) w ten sposób, iż konsumenci nie otrzymują pełnej informacji o sposobach wzajemnych rozliczeń pomiędzy dostawcą a odbiorcą usług wodociągowych i kanalizacyjnych (karta nr 1). W uzasadnieniu Postanowienia Nr 1 z dnia 19.04.2005r. podniesiono, iż istnieje podejrzenie, że umowy nie zawierają zapisów odnośnie okresów obrotowych oraz sposobów uiszczania opłat za pobrane usługi, do zamieszczenia których zobowiązuje obowiązujący na obszarze gminy Kędzierzyn – Koźle *Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków*.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów Spółka stwierdziła, iż nie zgadza się z postawionym zarzutem. Podniosła, iż w jej przekonaniu zawierane z konsumentami umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków spełniają warunki określone w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, jak również w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 marca 2002 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz.U. Nr 26, poz. 257 ze zm.). MWiK wskazało, iż umowy określają dokładnie sposób rozliczeń z tytułu świadczonych usług wodociągowych i kanalizacyjnych oraz termin płatności, zaś informacja o sposobie zapłaty i miejscu spełnienia zobowiązania na rzecz dostawcy usług wynika z zapisów przedstawionych na fakturze, co zdaniem Spółki nie narusza interesów konsumentów. Ponadto na podstawie umowy konsument otrzymuje informację o długości okresów obrotowych, w jakich dokonywane są rozliczenia za pobrane usługi, które w zależności od rodzaju kontrahenta są jedno- lub trzymiesięczne. Podniosło również, że użyte we wzorcach umownych sformułowanie, iż rozliczenia następują w „trzy/jednomiesięcznych okresach obrotowych” nigdy nie zostało transponowane do konkretnej umowy, co mogłoby spowodować wątpliwości w przedmiocie faktycznej długości trwania okresu rozliczeniowego.

W toku postępowania Organ Antymonopolowy ustalił, co następuje.

Miejskie Wodociągi i Kanalizacja w Kędzierzynie – Koźlu Sp. z o.o. jest przedsiębiorstwem wodociągowo – kanalizacyjnym w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę. Spółka prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000052765 (karty nr 29-31 verte), zgodnie z którym przedmiotem jej działalności jest między innymi działalność usługowa w zakresie rozprowadzania wody oraz odprowadzanie ścieków. Obszarem działalności przedsiębiorcy jest teren gminy Kędzierzyn – Koźle, gdzie dostarcza wodę i odprowadza ścieki w oparciu o zezwolenie na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków udzielone w dniu 08.01.2003r. na mocy Decyzji Zarządu Gminy Nr 01/7033/GK/2003 (karta nr 22). MWiK wskazało, że świadczy usługi na rzecz [...] odbiorców (stan na dzień 17.06.2005r.), z czego [...]% to konsumenci (karta nr 81).

MWiK Kędzierzyn – Koźle w ramach prowadzonej działalności usługowej posługuje się w obrocie konsumenckim wzorcami *umów o zaopatrzenie w wodę* (karty nr 45-49 verte), wzorcami *umów o odprowadzanie ścieków* (karty nr 50-55) oraz wzorcami *umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* (karty nr 56-67 verte). Wzorce te znajdują się w obrocie gospodarczym od dnia 1 lutego 2004 r. W toku postępowania przedsiębiorca przedstawił przykładowe, faktycznie zawarte z konsumentami na ich podstawie umowy: *Umowę Nr 107033/10ws o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z dnia 13 października 2004 r.* (karty nr 69-72 verte); *Umowę Nr 104005/11wsks o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z dnia 5 października 2004 r.* (karty nr 73-78 verte); *Umowę Nr 112207/10ws o zaopatrzenie w wodę z dnia 18 kwietnia 2005 r.* (karty nr 6-7 verte) oraz *Umowę Nr 170505/11wsks o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z dnia 4 kwietnia 2005 r.* (karty nr 10-13). Integralną część zawieranych przez MWiK umów stanowi wprowadzony na mocy Uchwały Rady Miejskiej w Kędzierzynie – Koźlu z dnia 26 września 2002 r. *Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków* (karty nr 32-35), określający – zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę – prawa i obowiązki przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjnego i odbiorcy usług. Jest on wręczany konsumentom wraz z umową o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków (karta nr 22 verte). § 42 ust. 2 *Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków* stanowi między innymi, że strony ustalają w umowie okres obrachunkowy oraz sposób uiszczania zapłaty (karta nr 34).

W toku postępowania ustalono, że w § 11 zawieranych przez MWiK z konsumentami *Umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* oraz w § 10 *umów o zaopatrzenie w wodę i umów o odprowadzanie ścieków* znajduje się zapis przewidujący, iż *Rozliczenia z Odbiorcą za usługi świadczone przez Dostawcę odbywają się na podstawie określonych w taryfach cen i stawek opłat oraz ilości dostarczonej wody i odprowadzonych ścieków w trzy/jednomiesięcznym okresie obrachunkowym (...)*. Ustalono również, że w treści w/w umów brak jest zapisów informujących o sposobie dokonywania opłat za pobrane usługi wodociągowe i kanalizacyjne. Informacje w tym zakresie znajdują się natomiast na wystawianych przez przedsiębiorcę na rzecz konsumentów fakturach. Zamieszczona jest w nich informacja o numerze konta bankowego, na które konsumenci mogą dokonywać wpłat (*Konto: ING Bank Śląski SA 77 1050 1517 1000 0005 0372 5952*) oraz informacja o godzinach pracy kasy w siedzibie Spółki (*Kasa otwarta: pn 10 – 16, wt – pt 8 – 14*) (karty nr 86-105).

Organ Antymonopolowy zważył, co następuje.

W przedmiotowej sprawie Miejskim Wodociągom i Kanalizacji w Kędzierzynie – Koźlu Sp. z o.o. postawiono zarzut podejmowania bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów określonych w art. 23a ust. 1 ustawy antymonopolowej, polegających na zawieraniu z konsumentami umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, których treść może stać w sprzeczności z przepisami ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę w ten sposób, że wbrew wymogowi art. 6 ust. 3 pkt 2 tejże ustawy, umowy nie zawierają pełnej informacji na temat sposobów wzajemnych rozliczeń w zakresie podawania informacji o sposobach uiszczania opłat za pobrane usługi oraz o okresie rozrachunkowym.

Art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, że *Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów.* Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów w art. 23a ust. 2 stanowi, że

praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwą lub wprowadzającą w błąd reklamę i inne czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów. Zbiorowe interesy konsumentów podlegają ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców. Tworząc katalog działań naruszających zbiorowe interesy konsumentów ustawodawca posłużył się terminem „w szczególności”, co oznacza, że ma on charakter przykładowy. Zamiarem ustawodawcy było uznanie za praktykę działań, które naruszyły przepisy innych aktów prawnych.

Aby określone zachowanie mogło zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek:

- zachowanie przedsiębiorcy musi nosić znamiona bezprawności,
- zachowanie powyższe musi godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Pierwsza przesłanka zostaje spełniona, gdy przedsiębiorca podejmuje działania sprzeczne z prawem tj. zakazane ustawą lub, gdy nie dopełnia ciążącego na nim obowiązku. Druga z przesłanek jest spełniona wówczas, gdy dane działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów, jako zbiorowości. Ustawa antymonopolowa w odniesieniu do konsumentów chroni bowiem ich interesy jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym; znajduje zastosowanie wówczas, gdy działanie przedsiębiorcy dotyka nieograniczonej liczby podmiotów, których nie sposób jednoznacznie zidentyfikować.

Stosownie do zapisu art. 4 pkt 11 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ilekroć w ustawie jest mowa o *konsumencie*, należy przez to rozumieć konsumenta w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93 ze zm.). Definicję konsumenta zawiera przepis art. 22¹ K.c., zgodnie z którym *za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej nie związanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową*.

Stosownie do art. 6 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, dostarczanie wody lub odprowadzanie ścieków odbywa się na podstawie pisemnej umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków zawartej pomiędzy przedsiębiorstwem wodociągowo – kanalizacyjnym a odbiorcą usług. Zakres regulacji, jaki powinien być zawarty w takiej umowie określa art. 6 ust. 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę. Przepis ten w punkcie 2 stanowi, że umowa, na podstawie której odbywa się dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków zawiera w szczególności postanowienia dotyczące *sposobu i terminów wzajemnych rozliczeń* między dostawcą a odbiorcą usług wodociągowych i kanalizacyjnych.

Pojęcie sposobu i terminów wzajemnych rozliczeń między stronami umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków jest kategorią szeroką, która mieści w sobie szereg elementów. Uszczegółwienie tego zapisu zawarte jest między innymi w § 42 ust. 2 obowiązującego na obszarze gminy Kędzierzyn – Koźle *Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków*, który stanowi, że *Strony określają w umowie okres obrachunkowy oraz skutki niedotrzymania terminu zapłaty, jak również sposób jej uiszczenia* (karta nr 34).

W zawieranych przez MWiK z konsumentami umowach o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków nie zamieszczono postanowień dotyczących sposobów uiszczenia opłat za świadczone usługi, co należy uznać za zachowanie sprzeczne z postanowieniami *Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków*. Jako że *Regulamin* przewiduje wprost, że umowy powinny zawierać postanowienia dotyczące sposobów regulowania opłat brak odpowiednich postanowień w tym zakresie w treści umowy jest działaniem

bezpawnym, co pozwala uznać, że została spełniona pierwsza przesłanka niezbędna do stwierdzenia praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

W celu stwierdzenia naruszenia zakazu określonego w art. 23a ust. 1 ustawy antymonopolowej w dalszej kolejności wykazać należy, że bezprawne działanie przedsiębiorcy godzi w zbiorowe interesy konsumentów. Organ Antymonopolowy zważył, iż jakkolwiek niezamieszczenie w umowach zapisu informującego konsumentów o sposobach uiszczania opłat za dostarczone usługi nosi znamiona bezprawności, to okoliczności sprawy wskazują na to, że konsumenci w inny sposób – który należy uznać za wystarczający i w pełni zabezpieczający ich interesy – otrzymują kompletną informację w powyższym zakresie. Stosowna i wyczerpująca informacja o tym, w jaki sposób konsument może dokonać płatności za pobrane usługi wodociągowe i kanalizacyjne zamieszczana jest bowiem każdorazowo na wystawianych przez MWiK na rzecz konsumentów fakturach. Zawierają one informację o numerze konta bankowego, na które dokonywać można płatności, jak również informację o godzinach pracy kasy w siedzibie Spółki (karty nr 86-105). Stwierdzić należy, że zachowanie MWiK – jakkolwiek nieprawidłowe, ponieważ niezgodne z wymogiem *Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków* – nie godzi w interesy konsumentów rozumiane jako prawo do otrzymania pełnej informacji o wszystkich elementach umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków w zakresie wzajemnych rozliczeń. MWiK zapewnia konsumentom kompletną informację o sposobach dokonywania płatności na rzecz dostawcy usług, w związku z czym nie sposób w zachowaniu spółki polegającym na zaniechaniu umieszczenia tych zapisów w umowie dopatrzeć się działań godzących w zbiorowe interesy konsumentów.

Co do zapisów dotyczących długości okresów obrachunkowych, w których dokonywane są rozliczenia z tytułu dostarczonej usługi, stwierdzić należy, iż stosowne w tym zakresie postanowienia zawarte są w § 11 zawieranych przez MWiK *umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* oraz w § 10 *umów o zaopatrzenie w wodę i umów o odprowadzanie ścieków*. Zgodnie z tymi zapisami rozliczenia odbywają się w jednomiesięcznym lub trzymiesięcznym okresie obrachunkowym.

W tym stanie rzeczy należy stwierdzić, iż w przedmiotowej sprawie nie zaistniały przesłanki niezbędne do stwierdzenia stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. MWiK zapewnia bowiem konsumentom pełną informację na temat warunków umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków w zakresie sposobu i terminów wzajemnych rozliczeń.

W związku z powyższym należało orzec jak w sentencji decyzji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 kodeksu postępowania cywilnego – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

DYREKTOR DELEGATURY
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW W KATOWICACH

Alicja Kral